

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli d. 26 April 1870, kl. 1 e. m.

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts, N:o 2, Utlåtande (N:o 3), i anledning af väckt motion om revision af konsulsstadgan.

Uti en under N:o 47 i Första Kammaren afgifven motion har Herr *Nordström* anført att, sedan den sednaste konsulsstadgan af år 1858 utkom, hafva ock flera viktiga händelser inträffat, som på den internationela handels gång och riktning utöfvat ett mäktigt inflytande, hvilket de förenade rikenas handelsflottor icke kunna eller böra undandra sig mer än andra sjöfart idkande länders; och som konsulerna äro tillsatta till handels tjenst och befordran, kan den efter äldre förhållanden verkställda reglering af konsulsplatserna och befattningarne icke därför endast, att den befanns vara lämplig för de äldre, sägas fullt motsvara de nyare förhållandenas anspråk eller göra en med hänsyn till dessa sednare vidtagen ny reglering öfverflödigt. En sådan tidtals anställd revision kan aldrig skada; men naturligt är, att den, verkställd med ledning af hvad en förökad erfarenhet gifvit vid handen, bör gagna. Under tidernas lopp har de förenade rikenas handelsflotta utvecklats sig till den betydenhet, att den nu anses utgöra den tredje, om ej den andra, i ordningen bland sjöfart idkande nationers handelsflottor, och redan detta förhållande visar, huru befogad en ny revision af det nuvarande konsulatväsendet vore.

Vid en dylik revision och deraf föranledd omreglering anser motionären, att undersökningarne borde sträckas ej blott till platserna, der konsul af olika grader borde anställas, utan ock till frågorna om de vilkor, som för deras kompetens borde uppställas samt omfånget och beskaffenheten af den myndighet, de, utan att träda den internationela rätten för nära, borde få utöfva.

I afseende å vilkoren framträder såsom en väsendtlig fråga, huruvida konsul, åtminstone på vissa mera betydande handelsplatser, borde såsom undersåter tillhöra det land, hvars handelsintressen de skola värda (consules missi), eller om dertill må kunna utses äfven undersåter i det land, der de residera (consules electi). Ju lifvigare och

mångfaldigare ett lands internationela handel på ett annat är, desto mer tagas konsulns tid och omsorger i anspråk och desto angelägnare är det derföre, att ersättningen må motsvara mödan, och att hans afföning ställes ej endast på sportler, utan ock, åtminstone till någon del, på fast fot. Vice konsulerna stå i viss mån uti ett olika förhållande; och om de väl sällan, om någonstädes, uppbära någon fast afföning, kan ej heller den tjänst de lemna, påyrkas vara lika nitisk, som de ordinarie konsulernas.

Hvad angår den myndighet, hvilken konsulerna bör tillkomma, beror den af gällande såväl allmänna, som särskilda instruktioner. På deras innehåll ankommer det i icke ringa mån huruvida konsuln må kunna för värden af sitt lands handels- och sjöfartsintressen på hans ort utveckla allt det gagn, som önskligt vore. Emot den nu gällande allmänna instruktionen eller konsulsstadgan af den 20 April 1858 förnimmes, hvad vissa delar af densamma angår, många ogillande anmärkningar. Särdeles gäller detta den 6:te artikeln, som omfattar §§ 42—56 och afhandlar en konsuls åligganden i afseende å sjöfarten. Isynnerhet äro 47 och 52 §§ föremål för anmärkningar i anseende till deras sväfvande bestämmelser om en konsuls tillgöranden, då sjöfolk rymma, eller då tvister mellan skeppare och besättning ombord uppkommit, dem konsul skall söka bilägga eller, om det ej kan ske, annorledes söka afhjelpa, men hvarvid hans myndighet är så begränsad och oklar, att han i sådana fall föga förmår till gagn för det hela utträta.

Enär dessa frågor äro ärenden, som lika mycket beröra det enas af de förenade rikena intressen som det andras, anser motionären att dessa ämnen böra blifva föremål för unionel pröfning, och föreslår »att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställa, att på sätt lämpligt och behörigt finnes vara, en revision af konsulsstadgan och af hvad för öfrigt vårt konsulatväsende rör, måtte i förenämnda hänseenden varda genomförd, och att i de delar deraf, som ankomma på Riksdagens pröfning, erforderliga förslag derefter måtte densamma föreläggas.»

Utskottet har tagit motionärens framställning i behörigt öfvervägande, och får nu öfver densamma afgifva följande värdsamma utlåtande:

De svenske och norske komiterade, hvilka, på grund af nådigt förordnande af den 30 November 1855, utarbetade de förslag, i hufvudsaklig öfverensstämmelse hvarmed Kongl. Maj:t, efter vederbörande myndigheters och handelsföreningars hörande, under den 20 April 1858 utfärdade förnyad nådig konsulsstadga, yttrade i sitt underdåniga betänkande, bland annat, följande:

»Flera bland de utländska konsuls-förordningar, hvaraf komiterade tagit känne-dom, söka att åstadkomma en i de yttersta enskildheter genomförd anvisning huru »konsulerna böra förhålla sig i de särskilda åligganden tjensten medför. I följd häraf »äro dessa instruktioner omfångsrika verk, som med största noggrannhet afhandla hvarje »föremål. Komitéen tror att man lätteligen kan gå för långt i detaljanvisningar, hvari- »genom formalism och onyttiga vidlyftigheter i konsulernes embetsförvaltning framkallas, »i det man söker binda den vid bestämmelser, som icke passa vid alla förekommande

»olika fall, och komitéen har derföre sökt en i detta afseende lämplig medelväg. Att i »förslaget intaga den särskilda handels- och sjöfarts-lagstiftning, som kunde vara af vigt »för konsulerna, har komitéen icke funnit ändamålsenligt, enär denna lagstiftning till en »del är olika i hvarterdera af de förenade rikena, och af flera orsaker icke egnad att i »konsulsstadgan upptagas. Hvad i sådant afseende bör af konsulerna kännas, torde »rättast böra dem meddelas genom vederbörande embetsmyndigheter i hvarterdera riket.»

Dessa åsigtter biträdas af Utskottet, som anser dem, ehuru visserligen åtskilliga för handeln och sjöfarten vigtiga, ännu 1858 icke förutsedda händelser inträffat, fortfarande ega giltighet och böra vinna tillämpning i hvarje allmän stadga, som kan komma att utfärdas till ledning för de förenade rikenas konsular-tjenstemäns embetsgöromål. Lättade kommunikationer; ett vidt utsträckt, snart sagdt alla jordklotets länder omfattande telegrafnät; lifligare gemenskap mellan folken, och deraf uppkommande personliga förbindelser mellan näringsidkare; fartygsbefälhafvarnes ökade kunskaper och bildning; besättningarnes bättre behandling, tilltagande hyfsning och, till följd häraf, i allmänhet oklanderliga uppförande, måste i de flesta fall, och framför allt uti de länder, der civilisationens framsteg gjort sig gällande, göra konsulernas inblandning öfverflödig, om äfven icke stundom rent af skadlig. Utskottet har icke heller förnummit någon klagan, vare sig från handlande, skeppsredare eller fartygsbefälhafvare, deröfver att den myndighet, nu gällande konsulsstadga tillerkänner konsulerna, vore för ringa: hafva klagomål förekommit, hafva de afsett individen och hans sätt att uppfatta och fullgöra sina skyldigheter, men icke den allmänna instruktion, efter hvilken han egde att utöfva sin verksamhet såsom Svensk-Norsk konsul. Att emellertid å aflägsnare farvatten, — såsom t. ex. de Ostasiatiska och Australiska, — understundom kunde vara önskligt att, såsom motionären i sin om lefvande intresse för utvecklingen af vår handel och sjöfart vittnande framställning åsyftat, någon vidsträcktare myndighet kunde derstädes anställda konsuler förlänas, vill Utskottet icke bestrida. En sådan myndighet måste dock alltid vara grundad på befintliga lagar; men då dessa, särskildt i hvad beträffar hit hörande lagstadganden, icke i de förenade rikena äro enahanda, skulle först sådana förändringar i dem tillvägbringas, att den felande öfverensstämmelsen uppnåddes. Att från svensk sida väcka fråga derom att de begge rikenas särskilda Sjö- och Strafflagar skulle förändras i den syftning, att konsulerna i ofvan nämnda farvatten skulle kunna tilldelas en exceptionel domsrätt, anser sig Utskottet emellertid af flera skäl, hvilka det ej torde vara nödigt att här närmare angifva, icke böra föreslå; utan torde tills vidare och till dess vederbörande näringsidkare inom begge rikena sjelfve påyrka att en sådan vidsträcktare myndighet måtte konsulerna i Ost-Asien och Australien tilldelas, kunna, utan särdeles olägenhet, förblifva vid hvad nu gällande konsulsstadga, jemförd med begge rikenas Sjö- och Strafflagar, i dessa afseenden bestämmer. — Af dessa skäl anser således Utskottet att de af motionären i här omhandlade fråga gjorda anmärknin- gar mot 1858 års konsulsstadga icke böra för närvarande föranleda till framställande af någon begäran om densammas omarbetande.

Enahanda är, efter Utskottets förmenande, äfven förhållandet med de anmärkningar, som angå regleringen af konsulsplatserna och de grunder, som nu följas i afseende å så väl besättande eller indragning af befintliga konsulater, som upprättandet af nya sådana, äfvensom å konsulernas aflöning och lämpligheten af att på vissa platser anställa endast infödde svenskar eller norrmän, på andra deremot endast främmande maktens undersåter. Utskottet delar nemligen den af förut återopade komiterade med afseende å dessa frågor uttalade åsigt »att det icke skulle vara lämpligt att på förhand »fastställa en allmän aflöningsplan att gälla för framtiden, utan att hädanefter såsom »hittills hvarje gång en konsuls-beställning blir ledig, särskildt nådigt beslut bör fattas »om lönevilkoren, så att afseende må kunna fästas på de vid hvarje tid förekommande »omständigheter; hvilket icke kan ske, om en i förväg uppgjord oföränderlig plan fastställes.» I öfverensstämmelse med denna komiterades åsigt äro äfven hithörande §§ i nu gällande konsulsstadga affattade, och då de synas Utskottet lemna Kongl. Maj:t fullt tillfälle att efter för handen varande omständigheter, och sedan vederbörande Svenska och Norska myndigheter, — Kommers-kollegium och Norska Regeringens Departement för det inre, samt handelsföreningarne i de begge rikenas förnämsta handelsstäder, — blifvit hörde, vidtagna sådana partiela förändringar, hvarigenom vårt konsulatväsande alltid bör kunna bringas i jembredd med handelns gång och behof, och detta utan att nödigt blifver att anlita hela den vidlyftiga, vanskliga och kostsamma omgång, som under nuvarande förhållanden alltid är förenad med behandlingen af unionela frågor, anser Utskottet det icke heller vara skäl att för här vidrörda frågor underkasta konsulsstadgan någon förändring eller omarbetning; och får Utskottet således vördsamt hemställa,

att Herr Nordströms ifrågavarande motion för det närvarande icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 April 1870.

På Utskottets vägnar:

L. Manderström.
